

METHODS OF TRANSLATING THE PROVERBS IN THE WORK OF "THE PAST DAYS" BY ABDULLA QADIRI INTO ENGLISH LANGUAGE

Xolto'rayeva Dilnoza Botir qizi

Urinova Tursunoy

97 187 07 10

TISU

dilnozaholtorayeva@gmail.com

ARTICLE INFO

Received: 24th May 2024

Accepted: 30th May 2024

Online: 31th May 2024

KEY WORDS

Proverbs, words, translation, method, sense, similar version.

ABSTRACT

In this article describes proverbs from Abdulla Qodiriy 's novel of O'TGAN KUNLAR. Methods of translating proverbs from this work into english are considered.in addition in the article we can see the history of the origin of proverbs.we witness the formation of proverbs related to the present day.

ABDULLA QODIRIYNING "O'TGAN KUNLAR" ASARIDA KELITIRILGAN MAQOLLARNI INGLIZ TILIGA TARJIMA QILISH USULLARI

Xolto'rayeva Dilnoza Botir qizi

Urinova Tursunoy

97 187 07 10

TISU

dilnozaholtorayeva@gmail.com

ARTICLE INFO

Received: 24th May 2024

Accepted: 30th May 2024

Online: 31th May 2024

KEY WORDS

Maqol so'z, tarjima, usul, ma'no o'xshash, variant.

ABSTRACT

Ushbu maqolada Abdulla Qodiriyning o'tgan kunlar asarida keltirilgan maqollar bayon etilgan.yani ushbu asardagi maqollarni ingliz tiliga tarjima qilish usullari ko'rib chiqilgan.

KIRISH:

Insoniyat tug'ilibdiki maqollar u bilan hamrohdir.ibratli maqollar bilan o'z fikringizni bayon qilishingiz mumkin. Bundan tashqari u bilan nutqingizni go'zal qilishingiz mumkin. Ko'p maqollardan foydalanish inson ma'naviy olamining go'zalligining qanchalik yuqori ekanligini anglatadi. Xalqimizda shunday gap bor: so'z ko'rki maqol.

Maqollar insoniyatga ming yillardan beri ko'mak beruvchi vositadir .biz quyidagi maqolada "o'tgan kunlar" romanida keltirilgan maqollarnin ingliz tilidagi talqinini ko'ramiz.sju bilan bir qatorda Abdulla Qodiriyning so'z qo'llash bilan bog'liq mahorati bilan tanishamiz.

Barchamizga ma'lumki maqollar eng qisqa va lo'nda ammo o'ziga xos shaklga ega bo'lib ana shu jihati bilan boshqa janrlardan ajralib turadi.maqollarda avlod ajdodlarning hayotiy tajribalari, jamiyatga munosabati, tarixi, ruhiy holati, etik va estetik tuyg'ulari, ijobiy fazilatlari

mujassamlashgan. Maqollarning tarbiyaviy ahamiyati juda katta bo'ladi. Qisqa bo'lishiga qaramay chuqur ma'no anglatadi

ASOSIY QISM:

Maqol haqida to'xtalib o'tadigan bo'lsak xalq og'zaki ijodi janri hisoblanadi. Manoli, hikmatli iboradir. Maqollarni ijobiy va salbiy talqinda ham ko'rishimiz mumkin.

O'tgan kunlar romanidagi maqollarni ingliz tiliga tarjima qilish usullari oson asosiy usuli - maqolni o'qib, tushunib olganingiz so'ng, tarjima qilish uchun matnni tahlil qilish va asosiy konseptlarni anglashni o'rganish kerak.odatda, o'zbek maqollarida O'zbek adabiyoti tarixi va madaniyatiga oid bo'lgan ma'lumotlar bo'ladi. Tarjima qilishda asosiy maqsad ingliz tilida orginal matnni o'g'irlab, uning ma'nosini to'liq saqlab qolishdir.ingliz tilida ifodalangan tafsilotlar va mazmunlar o'rganishsiz tarzda anglashga harakat qilish juda muhim. Bu maqolning asl maqsad va ma'noni muhofaza qilishga yordam beradi.

Tarjima qilishning bir nechta qulay usullari

1. tarjima usullarini ta'riflash: maqolni tarjima qilishda usullarini ta'riflash.masalan so'z birikmalari
2. maqolning tahlil: maqolni izohlashingiz. avvalo uning mazmuni va maqsadi haqida aytish, keyin esa tarjima qilishni bishlash.
3. O'zbek tilidagi ifodalarni anglash. O'zbek tilidagi ifodalarni anglashda adabiyotga tarixga madaniyatigaboid bo'lgan so'zlarni tushuntirish lozim.
4. Asl ma'noni saqlash: tarjima qilishdan maqsad asl ma'noni saqlab qolishdir.
5. Ko'plab misollar bilan tushuntirish.: maqolni tarjima qilishda ko'plab misollar bilan tushuntirish, ma'noni tushunishga yordam beradi

Abdulla Qodiriyning so'z boyligi shunchalik kengki har bir so'zdan unumli foydalangan. yana shuni aytishimiz joizki, foydalanishni ham bilgan . O'tgan kunlar romanidagi "yurgan daryo o'tirgan bo'yra" "a mat on which a walking river sits

"Yotib qolguncha otib qol" "shoot him until he lays down" "ko'rpannga qarab oyoq uzat ." If you get dirty without a seat ,Timur back will be broken " deb tarjima qilamiz. Chunki ingliz tilida bu maqollarning aynan o'xshash varianti yo'q . Shuni aytishimiz kerakki, maqollarni tarjima qilishda so'z boyligi yuqori bo'lishi kerak. Chunki ingliz tilida bitta so'zning turli ma'nosi ko'pdir m yaxshi tarjima qilish ham buyuk mahorat. Shoir Faxriyor aytganidek:

- yo'q ,o'zga tilni bilishning o'zi yetarli, ijodkorning ruhiyatiga tushish, uslubini boshqa tildan o'z tilingga ko'chirishdan qiyin ish yo'q dunyoda -deydi.

Asarda yana " teng tengi bilan tezak qopi bilan"." With a dung sach on par" ."yov qochsa botir ko'payar". If the bird runs away the bird will multiply .

Kavshim ko'chada qolgan emas". "is not left on the street" ."Bilgan topib so'zlar bi'lmagan qolib"." Words that you know and find words that you don bot know " kabi maqolalar shu tarzda tarjima qilinadi. O'zbek tilidagi maqollar ingliz tilida yo'qligi sababli biz tarjimada shunga o'xshash variantini yoki so'zlardan kelib chiqqan ma'noga qarab gap tuzamiz .

- oltmish ming so'z va birikmalardan qariyb uchdan bir qismi baynalmilal so'zlardan iborat " O'zbek tilining izohli lug'ati" mazkur til " imkoniyatlaridan to'liq foydalanishga izn bermaydi.- deydi shoir va tarjimon odil Karimov. Odil Karimov so'zlaridan ko'rinib turibdiki tarjima qilish bu murakkab ishdir.tarjimada mahorat va ko'nikma talab etiladi.

Romandagi "pichoqni o'zingga ur og'rimasa boshqaga". "Stal yourself with knife, if it does not hurt, someone else". o'rinsiz chiransang, beling sinar" "if you Messi ip you will break your back". "Qars ikki qo'ldan chiqar" "the debt is out of hamd" maqollari shunday tarjima qilinadi.

Tarjimada asosiysi tarjima qilinayotgan so'zning ma'nosini yaxshi bilish zarur.shunda tarjima qilish osonroq

XULOSA:

xulosa qilib aytganda maqollarni tarjima qilish usullari ko'p, lekin undan unumli foydalanish kerak.tarjimada asosiysi so'z boyligi va undan unumli foydalanishdir.

- ijodkor uchun tarjimachilik katta mahorat maktabi vazifasini o'taydi,- deydi yozuvchi,tarjimon Nodirabegim Ibrohimova. Tarjima qilish orqali o'zga millat madaniyati, dini, urf- odatlar, milliy bayram va tarixi bilan tanishadi bu tanishish unga mahorat maktabini o'taydi. tarjima qilishda asosiy detaldan tashqari kichik detallarga ham etibor berish kerak. Bu barchaga tushunarli tarjima bo'lishini ta'minlaydi.

N.Ibrohimovna aytganidek

"Tarjimaning qora mehnatiga hamma ham chiqmaydi, faqat shu sohani sevgan, rohatlangan fidoyi insonlargina oxirigacha boradi." Tarjima qilishdagi qiyinchiliklar bazan tarjimonni bezdirib qo'yadi.shu payt asl tarjimani sevuvchilargina bu sohada qolib ish olib boradi . Tarjima ulkan sanat uz orqali biz o'zga til vakillari haqida bilib olamiz bu sohada bizni ulkan o'zgarish va yangiliklar kutmoqda.

References:

1. "Yangi O'zbekiston" muxbiri Rashid Xo'jamov Tarjimonlik mundariyasi: Har til bilgan mutarjim bo'lmas maqolasi
2. Кочкарова Д. А. Организаторская Культура В Технических Вузах Как Объект Системы Педагогического Анализа //Central Asian Journal of Social Sciences and History. – 2023. – Т. 4. – №. 8. – С. 11-18.
3. Кочкарова Д. А. КАЧЕСТВО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ ОРГАНИЗАТОРСКОЙ КУЛЬТУРЫ //Экономика и социум. – 2022. – №. 9 (100). – С. 407-412.
4. Abdullaeva F. B., Isarov O. R. Theoretical and Practical Issues of Technical Terminology //Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal. – 2019. – Т. 2019. – №. 1. – С. 8.
5. Abdullaeva F. B., Rasulova Z. B., Isarov O. R. On the Definition of Technical Terms and Terminological Dictionaries //Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal. – 2019. – Т. 2019. – №. 1. – С. 7.
6. Исаров О. Полипропозитив таксис структуралари: модус ва диктум референцияси //вестник каракалпакского государственного университета имени бердаха. – 2012. – Т. 15. – №. 1-2. – С. 106-108.
7. Isarov O. R. Comparative study of the conceptions related to the category of taxis //Journal of Critical Reviews. ISSN-2394-5125. – 2020. – Т. 7. – №. 12.
8. Isarov O. R. Polypropositiv taxis structuralari: modus va dictum reference //Bulletin of Berdakh Karakalpak State University. – 2012. – Т. 15. – №. 1-2. – С. 106-108.

9. Isarov O. R. Taxis categorical holatlari va taxis ifodalovchi fe'l combinationalari //Natural and technical sciences.-S. – T. 117.
10. Исаров О. Таксис категориал ҳолатлари ва таксис ифодаловчи феъл комбинациялари //Вестник Каракалпакского государственного университета имени Бердаха. – 2011. – Т. 13. – №. 3-4. – С. 117-118.
11. Исаров О. Р. Инглизтилидатаксиснингифодаланиши тахлили. Филол. фанлари номзоди... олиш учуи дис. – 2008.
12. Isarov O. R. Expression of taxis in English: дис. – dissertation abstract for the Candidate of Philology.-Tashkent, 2007.-24 p.